MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Kaiken globaalin muutoksen keskellä politiikan on oltava viisasta ja ennustettavaa, yrittämiseen ja investointeihin rohkaisevaa. **EK:N JOHTAJA LEENA MÖRTTINEN KALEVASSA**

Metsästä taas talouden veturi

Talouden matalapaine tuntuu jämähtäneen pysyvästi Suomen ylle. Lisäksi sekä kuluttajien että teollisuuden odotukset ovat viimeisimpien selvitysten mukaan synkentyneet entisestään.

Tilastokeskuksen luottamusindikaattoreiden mukaan suomalaisten kuluttajien luottamus taloutta kohtaan laski jyrkästi syyskuussa.

KL-indeksin mukaan pk-yritysten odotukset ovat laskeneet vuoden alimmalle tasolle. Synkimmät odotukset olivat teollisuudessa ja rakentamisessa. Tilausten, tilauskannan ja tuotannon ennakoidaan supistuvan tulevina kuukausina (KL 29.9.).

UPM:n Lappeenrannassa valmistama Bioverna on yksi biotalouden huipputuote.

Elinkeinoelämän keskusliiton (EK) luottamusindikaattorissa kaikkien alojen luottamusta mittaavat indikaattorit olivat laskussa.

Tilanne ei näytä hyvältä myöskään euroalueella. EU-komission mukaan kuluttajien ja liike-elämän usko talouteen oli syyskuussa alimmillaan viime vuoden marraskuun jälkeen.

Perinteisen talousopin mukaan valtion pitäisi matalasuhdanteessa elvyttää taloutta. Talouden matalapaine on jatkunut jo niin pitkään, ettei elvytykseen enää ole merkittävästi varaa.

Toisaalta Suomen hallitukset ovat vuodesta 2008 lähtien elvyttäneet taloutta kymmenillä miljardeilla euroilla. Velkaantuminen ei ole kuitenkaan ollut perinteistä elvyttämistä. Se on suurelta osin ollut niin sanottua syömävelkaa, sitä ei ole käytetty investointeihin.

Nykyinen ja edellinen hallitus ovat pyrkineet hidastamaan velkaantumista menoleikkauksilla ja verojen kiristyksillä. Valtion säästötoimet ovat kuitenkin painottuneet verotuksen kiristämiseen, koska leikkaukset ovat suurelta osin kohdistuneet kuntien valtionosuuksiin. Ekonomistien mukaan verotusta ei voi enää kiristää.

Perimmäisenä syynä Suomen talousvaikeuksiin pidetään kilpailukyvyn romahtamista, koska palkkojen nousu on ylittänyt tuottavuuden kasvun.

Kilpailukyvyn palauttaminen ei onnistu hetkessä, mutta jotakin on jo tehty. Yritysten kustannuksia on laskettu muun muassa poistamalla Kela-maksu, keventämällä yhteisöveroa ja tuloratkaisut ovat olleet erittäin maltillisia. Eläkeiän nostamisella pyritään ensisijaisesti siihen, ettei eläkemaksuja tarvitse nostaa.

Monet päätetyt toimet vaikuttavat viiveellä. Ainakaan vielä ei teollisuudessa ole nähtävissä investointibuumia. Poikkeuksena on metsäteollisuus, jossa investointeja on tehty ja suunnitellaan uusia. Auringonlaskun alana pidetylle alalle näyttää olevan koittamassa uusi kevät.

Hyvät uutiset kertovat siitä, että metsäteollisuudella on hyvät mahdollisuudet nousta jälleen kerran Suomen talouden veturiksi.

Metsien mahdollisuudet on tiedostettu myös maan hallituksessa. Tavoitteena on tehdä Suomesta biotalouden edelläkävijä. Tavoite on hyvä, mutta sen toteuttaminen ei onnistu ilman konkreettisia tekoja.

Biotalouden perusedellytys on, että puuta riittää teollisuuden käyttöön ja puut saadaan tehtaille. Biotalouden juuret ovat syvällä maaseudulla. Ilman elinvoimaista maaseutua biotalousstrategia ei toimi. Suuret investoinnit edellyttävät myös toimivia liikenneyhteyksiä. Alempiasteinen tiestö on jo sellaisessa kunnossa, että puukuljetukset ovat vaarassa.

Biotalousstrategian toteuttaminen on tärkeydestään huolimatta jäämässä monen muun hankkeen kanssa seuraavan hallituksen tehtäväksi. Biotalous pitää nostaa tulevassa hallitusohjelmassa kaikilla hallinnonaloilla kärkihankkeeksi. Mahdollisuuteen on nyt tartuttava tosissaan.

Biotalouden juuret ovat syvällä maaseudulla.

VIERASYLIÖ

Haitalliset vieraslajit on torjuttava

Vieraslajit ovat kasvi-, eläin- tai sienilajeja, jotka ovat siirtyneet luontaisilta levinneisyysalueiltaan uusille alueille ihmisen mukana.

Osa lajeista menestyy uusilla alueilla hyvin ja ne leviävät tehokkaasti edelleen. Alueiden alkuperäisluonto ei välttämättä pysty sopeutumaan haitalliseksi muodostuviin vieraslajeihin. Niinpä vieraslajit valtaavat hallitsemattomasti elintilaa alkuperäisten eliölajien kustannuksella.

Vieraslajit voivat uhata alkuperäisiä lajeja kilpailemalla niiden kanssa samoista resursseista, saalistamalla, levittämällä tauteja ja loisia tai risteytymällä luonnossa näiden lajien kanssa. Näin ne voivat muuttaa kokonaisia ekosysteemejä.

Vieraslajit ovatkin maailmanlaajuisesti toiseksi merkittävin uhkatekijä luonnon monimuotoisuudelle elinympäristöjen häviämisen jälkeen.

Strategia on, resursseja ei

Maa- ja metsätalousministeriön valmistelema Kansallinen vieraslajistrategia valmistui kaksi vuotta sitten. Sen mukaan Suomessa on 157 haittaa aiheuttavaa vieraslajia sekä 123 tarkkailua vaativaa tai paikallisesti haitallista vieraslajia.

Suomessa havaitaan vuosittain uusia vieraslajeja ja jo aiemmin havaittujen kohdalla ongelmia aletaan tunnistaa.

Vieraslajistrategiassa määritellään valtakunnan tasolla tehtäviä torjunta- ja seurantatoimenpiteitä. Suurena ongelmana kuitenkin on, ettei maa- ja metsätalousministeriölle ja ympäristöministeriölle ole varattu lainkaan varoja strategian toteuttamiseen.

Niin kauan kuin vastuuministeriöillä ei ole erillistä budjettia vieraslajien torjuntaan, asiassa ei päästä eteenpäin.

Puutarhajäte pitää osata hävittää

Monet haitalliset vieraskasvilajit esiintyvät rannoilla, niityillä, pientareilla ja lehdoissa, jotka ovat luonnoltaan erityisen arvokkaita elinympäristöjä. Vieraslajit kasvavat nopeasti ja peittävät alleen alkuperäiset, usein vain tietyssä elinympäristössä esiintyvät lajit.

Jos tilanteeseen ei puututa, muut lajit häviävät tämän vääristyneen kilpailun seurauksena. Jo nyt vieraslajit uhkaavat monia uhanalaisia eliölajejamme, ja ilmastonmuutoksen myötä vieraslajien leviäminen ja lisääntyminen kiihtyy.

Torjunnalla on kiire, sillä vieraslajien hävittäminen muuttuu koko ajan vaikeammaksi ja kalliimmaksi.

Kasvilajeista haitallisimpia alkuperäisen lajiston kannalta ovat kurtturuusu, jätti- ja japanintatar, jättipalsami, jättiputki, viitapihlaja-angervo ja lupiini.

Nämä kaikki ovat suosittuja istutuskasveja. Vierasperäisten kasvilajien käyttö on lisääntynyt puutarhaharrastuksen ja koristeistutusten suosion kasvun myötä. Niiden leviäminen istutuspaikalta luontoon käy joko kasvullisesti tai siementen välityksellä.

Suomeen on levinnyt yli 100 maa- ja metsätalouden vieraslajia.

Eräs keskeinen vieraskasvilajien leviämisen reitti luontoon on huolimaton ja piittaamaton puutarhajätteen käsittely.

Jätettä ei saisi koskaan viedä metsään tai joutomaille, vaan se tulisi käsitellä asianmukaisesti paikan päällä tai viedä jäteasemille.

Valistuksen lisäksi tarvittaisiin kuntien ja jätehuoltoyritysten satsausta toimivien ja edullisten puutarhajätteen kuljetus- ja käsittelyratkaisujen löytämiseksi.

Tarvitaan oma vieraslajilaki

Vieraslajien torjunnassa avainasemassa on riittävän rahoituksen lisäksi lainsäädännön kehittäminen.

Lainsäädäntömme on vieraslajien tehokkaan torjunnan kannalta liian heikko ja hajanainen. Tämän takia oman vieraslajilain säätäminen olisi tarpeellista. Ensimmäinen askel lainsäädännön kehittämiselle on luonnonsuojelulain pian käynnistyvä uudistaminen.

Luonnonsuojelulaissa on kiristettävä vieraslajien käyttöä istutuksissa ja velvoitettava maanomistaja hävittämään pihan tai puutarhan ulkopuolella olevat haitallisten vieraslajien kasvustot. Haitalliset vieraskasvilajit on asetettava myyntikieltoon.

Nykyisessä luonnonsuojelulaissa todetaan, ettei kasvilajeja saa istuttaa, jos lajilla ei ole luonnonvaraista kantaa ja on aihetta epäillä, että lajista voi syntyä pysyvä kanta.

Kaikkein haitallisimpien lajien kohdalla ympäristöministeriö voi antaa lajin leviämisen rajoittamiseksi tarpeellisia määräyksiä. Näitä pykäliä ei kuitenkaan ole sovellettu käytännössä. Tämä kielii siitä, etteivät ympäristöviranomaisten resurssit riitä luonnonsuojelun laajan kentän hallintaan.

Nyt on aktiivisten toimien aika

Vieraslajit aiheuttavat myös mittavaa taloudellista ja sosiaalista haittaa. On arvioitu, että Euroopassa vieraslajien aiheuttamat kustannukset ovat vuosittain 12,5 miljardia euroa. Tämä koostuu muun muassa maa-, metsä- ja kalatalouden menetyksistä.

Suomeen on levinnyt yli 100 maa- ja metsätalouden vieraslajia. Vieraslajien aiheuttamista kustannuksista Suomessa ei ole tarkkaa tietoa, mutta niiden arvellaan olevan jopa satoja miljoonia euroa vuodessa.

Kokonaisiin ekosysteemeihin kohdistuvat vieraslajien aiheuttamat muutokset ovat korvaamattomia, eikä niiden taloudellista arvoa ole mahdollista aina edes laskea.

Kokonaisiin ekosysteemeihin vaikuttavia lajeja ovat esimerkiksi vesirutto, kurtturuusu ja monet vierasperäiset metsien kasvintuhoojat. Selkeä sosiaalinen haitta on esimerkiksi uimarantojen ja uimavesien umpeenkasvu.

Tietoa vieraslajien haitoista ja torjunnasta on riittävästi, nyt on aktiivisten toimien aika. Yhteistyötä tarvitaan niin valtion- ja kuntahallinnon kuin yhdistysten ja yksittäisten ihmistenkin välillä.

Tärkeintä on lopettaa välittömästi haitalliseksi luokiteltujen kasvilajien käyttö istutuksissa pihoilla, puutarhoissa, puistoissa ja teiden varsilla. Myös taimitarhojen, puutarhaliikkeiden ja vihersuunnittelijoiden osallistumista tarvitaan. Olemassa olevat esiintymät tulisi pikaisesti korvata haitattomilla kasvilajeilla.

Suomen luontainen kasvilajisto on rikas, ja turvallisia vaihtoehtoja löytyy lukuisa joukko.

PANU KUNTTU
Kirjoittaja on WWF Suomen metsäasiantuntija.

Keskusta repi kaulaa

Keskusta näyttää syksyn aikana vahvistaneen asemaansa suosituimpana puolueena. Ylen sunnuntaina julkistaman kannatuskyselyn perusteella keskustaa äänestäisi nyt 23,3 prosenttia suomalaisista.

Kyselyssä keskusta nosti kannatustaan kahdella prosenttiyksiköllä. Kaula kilpailijoihin kasvoi, sillä samaan aikaan kokoomuksen kannatus pieneni 20,4 prosenttiin, perussuomalaisten 16,6:een ja SDP:n 15,2 prosenttiin.

Eniten mietittävää tuloksissa lienee SDP:llä. Puheenjohtajavaihdos näytti aluksi piristävän puolueen kannatusta. Nyt SDP on palannut Antti Rinteen johdolla tasolle, jota puolueessa tuskin kukaan pitää tyydyttävänä.

Kokoomus sai kesällä nostetta uuden ajan airueksi koetun Alexander Stubbin noususta puolueen johtoon ja pääministeriksi. Nyt Stubbin kiilto himmenee, ja esimerkiksi yrittäjien puolueena kokoomus jäi kyselyssä kolmanneksi keskustan ja perussuomalaisten jälkeen.

Pitkän julkisuuden hallinnan jälkeen kokoomus on joutunut lyhyellä aikaa monta kertaa ikäviin otsikoihin. On syntynyt muun muassa kuva, että puolueen avainpaikat jaetaan pienen kaveripiirin kesken.

Kevään vaalit lähestyvät vauhdilla, eikä niiden aikaistuminenkaan ole poissuljettua. Vasta vaalit kertovat todelliset voimasuhteet, mutta jo nyt voi ennakoida, ettei tulevankaan hallituksen muodostaminen ole helppoa.

Elleivät puoluekannatukset suuresti muutu, lähtökohtana lienee kolmen suuren puolueen hallitusyhteistyö. Äänestäjille tilanne on hankala, mutta sitä se on puolueiden kampanjoillekin.

Välejä on varjeltava, sillä vaalien tuloksena kuka vain voi päätyä kenen tahansa kanssa hallitukseen. Ylen kyselyn perusteella muut puolueet joutuvat toistaiseksi sovittamaan askeleitaan keskustan Juha Sipilän tahtiin.

PÄIVÄN KUVA

SAKARI SIPILÄ

Luonnon sivellin värittää

Valo vähenee ja sää viilenee. Puut ja muu kasvikunta valmistautuvat talven tuloon varastoimalla lehtivihreän tärkeät molekyylit uutta kasvukautta varten. Kun vihreä hajoaa, lehtien muu väriloisto leimahtaa vielä hetkeksi ennen talvea, kuten Merikarvianjoen rannoilla sunnuntaina.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: SUVI NIEMI

Juuria etsimässä

”Onko sinulla jotain sukujuuria Oulussa?”

Tuohon kysymykseen olen vastannut lukemattomia kertoja puolen vuoden ajan – siitä lähtien kun kerroin muuttavani pohjoiseen.

Ei, olen ihan etelän tyttöjä.

Kun olen jatkanut samaan hengenvetoon, että avomieheni on kotoisin Kärsämäeltä Pohjois-Pohjanmaalta, olen saanut hyväksyviä nyökkäyksiä.

”Ahaa, no sitten.”

Kutakuinkin kaikkia kaltaisiani Espoossa syntyneitä vaivaa juurettomuuden tunne. Espoolaiset eivät ole oikein mistään kotoisin, kun vanhemmat ovat tulleet kuka mistäkin.

Vaikka olen elänyt onnellisen lapsuuden turvallisessa koiraperhelähiössä, en ole kotiseutuuni yhtään niin kiintynyt kuin monet maaseudulta muuttaneet.

Opiskeluaikoinani Viikin maatalous-metsätieteellisessä hieman kadehdin maalla kasvaneita kavereitani, jotka kertoivat kotikylistään eri puolilla Suomea. Niitä saatettiin vähätellä, mutta pienissä paikkakunnissa on aina jotain omaleimaista.

Oma synnyinkuntani Espoo ei herätä juuri minkäänlaisia intohimoja.

Savolaiset ja karjalaiset kyllä tunnetaan, mutta uusmaalainen on jo sanana valju ja teennäinen.

suvi.niemi@maaseuduntulevaisuus.fi

Uusimaa on maakuntanakin mitäänsanomaton hallinnollinen termi pääkaupunkiseudulle ja sen lähikunnille.

Savolaiset ja karjalaiset kyllä tunnetaan, mutta uusmaalainen on jo sanana valju ja teennäinen. Kun puhutaan maakunnista, tarkoitetaan yleensä muita maakuntia kuin Uuttamaata.

Espoo kauniine saaristoineen ja mainioine mustikkametsineen ansaitsisi kyllä puolustuspuheenvuoronsa.

Jotkut ystäväni kykenevät olemaan ylpeitä espoolaisuudestaan. Ehkä heidän lapsensa oppivat leimautumaan keskuksettomaan kaupunkiinsa.

Karu tosiasia kuitenkin on, ettei muuttovoittoinen kunta kerää kovasti sympatiaa.

Porista Espooseen muuttanut kannattaa Ässiä. Kuopiolaissyntyinen kaipaa Kallavettä.

Pääkaupunkiseudun asukkaat leimataan puhetapansa perusteella helposti ylimielisiksi, vaikka murre se on stadin slangikin.

Espoolaista ässää tahattomasti suhautteleva tavis saa mielikuvissa yllensä kalliin purjehdustakin.

Hämmästyksekseni minulle vasta hiljattain selvisi, että minulla on kuin onkin sukujuuria Oulussa.

Mummini pyysi vain viikko ennen äkillistä kuolemaansa minua selvittämään, onko hänen isovanhempiensa sekä tätinsä ja enonsa hautaa hoidettu Oulun hautausmaalla.

Sukuhauta löytyi pienen salapoliisityön jälkeen, vieläpä hyvin pidettynä. Mummilleni en kuitenkaan ehtinyt sitä kertoa, enkä kysellä lisätietoja.

Hautajaisissa sain käsiini mummini siskon eli isotätini kirjoittamat muistelmat sukulaistemme vaiheista Limingassa ja Oulussa.

Äidinäidinäidinäitini on kulkenut samoissa maisemissa kuin minä nyt. Lähes päivittäin pyöräilen mummini tädin entisen asunnon ohi. Mummini eno oli riemastuttava persoona.

Tuli tunne, että olen sittenkin jostain kotoisin. Minulla on täällä juuria.

Pohjoiseen elämänmenoon on ollut helppo kotiutua, vaikka yleensä muuttovirta kulkee pohjoisesta etelään.

Raksilan jäähallissa ei tunnu vieraalta osallistua Kärppien äänekkään fanilauman kannustusrummutuksiin.

Täysveristä oululaista minusta tuskin tulee, mutta ehkä omat lapseni joskus kokevat pohjoisen omakseen. Elleivät sitten muuta houkutusten perässä etelään ja löydä juurensa Espoosta.

LEHTIKATSAUS

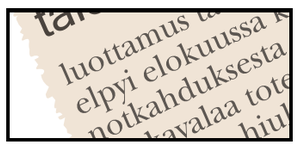

Järkeä jätevesiasetukseen

Suomenmaan mukaan politiikalla voidaan korjata, mutta myös pilata monta hyvää asiaa. *”Jätevesiasetus voidaan joko hoitaa tai tehdä sillä politiikkaa. Viime viikolla saatiin kokemusta kummastakin tavasta.*

Poliittisesti selkeyttävimmän ja ratkaisuun pyrkivimmän puheenvuoron käytti keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtaja Kimmo Tiilikainen.

Hänen sanomansa oli, että virheet pitää tunnustaa ja tunnistaa. Sen jälkeen voidaan tehdä oikeita asioita oikealla tavalla. Asetuksen toimeenpanoa pitää lykätä ja asetuksen sisältöä uudistaa.

Kuivan maan kiinteistöillä asetusta sovellettaisiin, kun on tehtävä rakennuslupaa vaativia peruskorjauksia. Rannoilla ja pohjavesialueilla noudatettaisiin kuntien rakennusjärjestystä ja ympäristönsuojelumääräyksiä.”

”Jos parannuksia tarvitaan, niiden toteuttamiseen on annettava riittävästi aikaa. Kuulostaa järkevältä.”

Isoveli valvoo autoilijaa

Keskipohjanmaa muistuttaa, että autoilijaa valvotaan matkapuhelimen avulla. *”Jorma Ollilan johtama työryhmä selvitti viime vuonna satelliittiseurantaan perustuvaa kilometripohjaista autoveroa ja ruuhkamaksua. Viime joulun alla julkistettu tutkimus sai ristiriitaisen vastaanoton, enimmäkseen reaktiot olivat kielteisiä. Satelliittiseuranta tyrmättiin kalleuden ja tietosuojan perusteella.*

Kuukausi sitten tuore liikenne- ja kuntaministeri Paula Risikko ehätti vakuuttamaan, ettei tiemaksuja tai autoveroa olla tuomassa Suomeen.”

”Maanantaina uutisoitiin, että liikennevirasto Trafi on kaikessa hiljaisuudessa ostanut TeliaSoneralta palvelun, jolla auton liikkeitä seurataan matkapuhelinverkon avulla. Matkapuhelinoperaattorilla on 2,5 miljoonaa asiakasta, joiden liikkeitä matkapuhelinverkossa voidaan seurata ja paikantaa jo nyt.”

Riidan ainekset

Uusimaa-lehti ennakoi, että eläkeuudistuksesta repeää vielä iso riita. *”Alimman eläköitymisiän nostamisesta 65 vuoteen käydään vielä kiivas vääntö. Tästä ovat antanet jo suorasanaista palautetta raskaan ruumiillisen työn tekijät, esimerkiksi rakennusmiehet ja kattopeltiseppä, joka totesi, ettei katolle ole mitään asiaa kiipeilemään kuusikymppisellä, saati 65-vuotiaalla.*

Fyysisesti tai henkisesti raskaan työn määrittely tulee olemaan kaikkea muuta kuin helppoa. Julkisessa keskustelussa nostetaan esiin ”sankariammatit” kuten palomiehet ja erityisopettajat. Listasta saa helposti pitkän: sosiaalityöntekijät, lähihoitajat, sairaanhoitajat, kirurgit…. Eivätkö esimerkiksi suoraa asiakaspalautetta kuuntelevat kauppojen kassanhoitajat tai poliitikkoja ja veronmaksajien ristipaineessa työskentelevät kaupunginjohtajat tee henkisesti raskasta työtä.

Kaikki tulkinnanvaraisuus on säädöksissä pahasta ja lihavien riitojen aihe.”